

VOKAALHARMOONIA

Eesti keeles vokaalharmooniat ei ole, kuid soome keeles esineb käände- ja pöördelõppudes tagavokaalsetes sõnades **-a** ja eesvokaalsetes sõnades **-ä**. Tähtis on meelde jätta lihtne reegel: kui sõna tüves esineb kas või üksainus A, O või U, on käände- ja pöördelõppudeski **A**. Kui aga A, O, U puuduvad, siis **Ä**. Liitsõna puhul tuleb lähtuda viimasest sõnast.

Näiteks: inglanti → sõnas on A → (pahun inglantia), venäjä → A, O, U puuduvad → puhun venäjää.

Harjutus 1. Lisage kohanimedele õige käändelõpp (-sta/stä või -lta/ltä).

Olemme kotoisin Sindi....., Kärkla....., Paide....., Kohtla-Järve....., Türi....., Helsingi....., Pärnu....., Mikkel... .., Jyväskylä....., Vaasa....., Pärnu....., Sysmä....., Pädaste.....

Harjutus 2. Lisage vastavalt vokaalharmonia reeglitele kas -a või -ä.

Miehell... on tumma puku. Leirintäalueell... on monta asuntoautoa. Sanomalehdess... oli hyvä sarjakuva. Huoneess... on iso parisänky. He esittelev...t uutta reittiä. Lehdess... oli hyvä juttu. Syksyll... käymme marjass...ja sieness...Pidätkö enemmän maidost... vai piimäst...? Lehdess... oli juttu uudest... baarist...He kysyv...t, onko motelliss... tilaa. Odotatko meitä käytäväll... vai ala-aulass...? Kävimme veneell... saaress....

OMISTUSLIITED

Omistusliited näitavad nn omandisuhteid ning neid kasutatakse koos isikulise asea-sõnaga või ka ilma. Kõnekeeles omistusliide tavaliselt puudub.

minun kissa ni	meidän kissa mme
sinun kissa si	teidän kissa nne
hänen kissa nsa	heidän kissa nsa

Harjutus 3. Lisage sõnadele õige omistusliide (NB – jälgige ka vokaal-harmoniat → millal –nsa, millal –nsä).

hänen tyttäre....., meidän hotelli....., sinun kenkä....., minun miehe....., teidän johtaja....., minun koti....., heidän työ....., hänen poika....., sinun ammatti....., minun passi....., sinun lippu....., heidän polkupyörä....., hänen laukku....., heidän matka....., minun ajokortti....., hänen kynä....., teidän pankki....., hänen velje....., sinun hylly....., hänen henkilötieto....., minun hytti....., meidän kartano....., teidän järjestelmä....., hänen jäätelö....., sinun kännykkä....., teidän kohderyhmä....., meidän lento....., heidän lääkäri....., minun maku....., teidän palvelu....., heidän mönkijä....., hänen pihvi....., hänen pysäkki....., meidän toimisto..... .

KAS-KÜSIMUS

Soome keeles moodustatakse kas-küsimus **-ko** liite abil, mis liidetakse alati küsimuse esimesele sõnale (sellele, millele küsimus on suunatud).

Hän on kotoisin Haapsalusta.

On**ko** hän kotoisin Haapsalusta?

Sinä puhut ruotsia.

Puhut**ko** (sinä) ruotsia?

Eitavates lausetes lisatakse **-ko/-kö** eitussõnale:

Sinä et ole vastaanottovirkailija.

E**tkö** sinä ole vastaanottovirkailija?

Te ette ole töissä.

Ette**kö** te ole töissä?

Harjutus 4. Moodustage kas-küsimus.

1. Sinä olet kerroshoitaja.
2. Sinä et ole huoltomies.
3. Te puhutte englantia hyvin.
4. He ovat kotoisin Helsingistä.
5. Hän ei ole hotellin johtaja.
6. He eivät puhu ruotsia.
7. Minä matkustan junalla.
8. Me emme tule autolla.
9. Te ette asu Kotkassa.
10. Hän on kokouksessa.

Kas-küsimusele vastamine (jaatav/eitav vastus):

Puhutko espanjaa?	Kyllä (puhun).	En (puhu).
Sataako tänään vettä?	Kyllä (sataa).	Ei (sada).

Harjutus 5. Vastake küsimustele.

1. Oletko kotoisin Tanskasta?
2. Puhutko italiaa?
3. Käytkö töissä?
4. Syötkö tänään pizzaa?
5. Harrastatko musiikkia?
6. Onko tänään kaunis ilma?
7. Tulitko bussilla?
8. Juotko tomaattimehua?
9. Oletko opiskelija?
10. Pidätkö kiinalaisesta ruuasta?
11. Katsotko joka päivä televisiota?
12. Nukutko huomenna pitkään?
13. Käytkö joka kuukausi teatterissa?
14. Onko sinulla tumma tukka?
15. Onko tänään maanantai?
16. Onko nyt syyskuu?
17. Oletko lauantaina kotona?
18. Asutko maalla?
19. Osaatko ajaa autoa?
20. Onko sinulla silmälasit?

ISIKULISED ASESONAD

Nimetav	minä	sinä	hän	me	te	he
Omastav	minun	sinun	hänen	meidän	teidän	heidän
Akusatiiv	minut	sinut	hänet	meidät	teidät	heidät
Osastav	minua	sinua	häntä	meitä	teitä	heitä
Sisseütlev	minuun	sinuun	häneen	meihin	teihin	heihin
Seesütlev	minussa	sinussa	hänessä	meissä	teissä	heissä
Seestütlev	minusta	sinusta	hänestä	meistä	teistä	heistä
Alaleütlev	minulle	sinulle	hänelle	meille	teille	heille
Alalütlev	minulla	sinulla	hänellä	meillä	teillä	heillä
Alaltütlev	minulta	sinulta	häneltä	meiltä	teiltä	heiltä
Saav	minuksi	sinuksi	häneksi	meiksi	teiksi	heiksi
Olev	minuna	sinuna	hänenä	meinä	teinä	heinä
Ilmaütlev	minutta	sinutta	hänettä	meittä	teittä	heittä

Harjutus 6. Pange asesõnad õigesse vormi.

Kysy (hän), mikä (hän) puhelinnumerosa on. Odotan.....
(te) parkkipaikalla. Kutsun(sinä, akusatiiv) matkalle mukaan. Hän lähetti
..... (minä) tekstiviestin. (me) ei ole valitettavasti aikaa. Vastaa
..... (hän) heti. Onko hän rakastunut (sinä)?(me)
matka-automme on iso. Luotan(he, sisseütlev). Tapasin
(he, akusatiiv) parkkipaikalla. Tutustuin (he, sisseütlev) viime vuonna.
Oletko varma, että hän on kiinnostunut (minä). Kuka lähettää tämän
laskun (hän)? Onko (he) sähköpostiosoitteensa muuttunut?

PITÄÄ = TÄYTYY = ON PAKKO EI TARVITSE

Sageli on vaja väljendada kohustust (ma pean = *minun pitää/täytyy/on pakko*) või selle puudumist (ma ei pea = *minun ei tarvitse*). Sel juhul tuleb kasutada järgmist konstruktsiooni:

tegija =

isikuline asesõna (a. om) + *pitää/täytyy/on pakko/ei tarvitse* + verbi algvorm + võimalikud laiendid

minun	}	pitää (täytyy, on pakko, ei tarvitse)	soittaa	matkatoimistoon
sinun			puhua	saksaa
hänen				
meidän				
teidän			varata	matka
heidän			vuokrata	pyörä
Liisan				

Harjutus 7. Tõlkige ning lõpetage laused. Vajadusel kasutage õpiku lõpus olevat sõnastikku.

1. Teil pole vaja käia
2. Nad peavad ostma
3. Ma pean helistama
4. Sul pole vaja juua
5. Ta peab rääkima
6. Me peame maksma
7. Mul pole vaja õppida
8. Neil pole vaja broneerida
9. Sa pead küsima
10. Te peate vastama

Harjutus 8. Lõpetage laused näite eeskujul.

1. Kahvi on lopussa. Minun täytyy mennä kauppaan.
2. Joulukuukuu on tulossa.
3. Kevättalvella minulla on aina stressiä.
.....
4. Lapseni katsovat liian paljon televisiota.
.....
5. En osaa ajaa autoa.

6. Aurinko paistaa todella kirkkaasti.

 7. Lompakkoni on hävinnyt.
 8. Myöhästyin bussista.

NÄITAVAD ASESÕNAD TÄMÄ – TUO – SE / NÄMÄ – NUO – NE

Nimetav	tämä	nämä	tuu	nuo	se	ne
Omastav	tämän	näiden/näitten	tuon	noiden/noitten	sen	niiden/niitten
Akusatiiv	tämä/tämän	nämä	tuu/tuon	nuo	se/sen	ne
Osastav	tätä	näitä	tuota	noita	sitä	niitä
Sisseütlev	tähän	näihin	tuohon	noihin	siihen	niihin
Seesütlev	tässä	näissä	tuossa	noissa	siinä	niissä
Seestütlev	tästä	näistä	tuosta	noista	siitä	niistä
Alaleütlev	tälle	näille	tuolle	noille	sille	niille
Alalütlev	tällä	näillä	tuolla	noilla	sillä	niillä
Alaltütlev	tältä	näiltä	tuolta	noilta	siltä	niiltä
Saav	täksi	näiksi	tuoksi	noiksi	siksi	niiksi
Olev	tänä	näinä	tuona	noina	sinä	niinä
Ilmaütlev		näittä		noitta		niittä

Näitavad asesõnad käänduvad kõigis käänetes. Lauses esinevad need kas üksi või koos nimisõnaga.

Tämä ja nämä osutavad kõneleja lähedal olevale objektile või kohale (tinglikult tõlgitav kui “see siin”)

Tämä on kirja. – Kõnelejal on raamat käes või vähemalt käeulatuses.

Tuo ja nuo näitavad objekti või kohta, mis pole kõneleja juures, aga on siiski nägemisulatuses.

Tuo kirja on hauska. - Rääkija näeb raamatut (laual), kuid see pole ta käeulatuses.

Se ja ne kasutamine lauses viitab objektile või kohale, mida pole näha, kuid mis on kuulmiskaugusel või mille olemasolu põhineb teadmisel.

Se kirja on hauska. - Raamat pole samas ruumis, kus kõneleja viibib, kuid ta teab selle väärtust.

Harjutus 9. Pange asesõnad õigesse vormi. Õige käändelõpu leidmisel on abiks järgnev nimisõna.

Näissä (nämä) hotelleissa on isot kokoustilat. Käytkö hakemassa kalenterin.....
(tuo) pöydältä? Minusta tuntuu, että (tämä) puhelimessa on joku vika.
He puhuvat (se) ensi kesän matkasta. Kysytään(nuo) oppailta
tai(tuo) bussinkuljettajalta. Haluatko lukea (nämä) esitteitä?
Mennään(tuo) baariin.(tämä) sviitissä on myös sauna. Minulla on
..... (se) pojan sähköpostiosoite.